

PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo „Jugoslovanska tiskarna“, Kolportažni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2.

Inserati se računajo
:: po dogovoru. ::

Izhaja vsak četrtek popoldne.
V slučaju praznika dan poprej.
Cena:
za en mesec Din. 4
za četrlet „ 12
za pol leta „ 24
Posamezna štev. stane 1'25 Din.
Uredništvo:
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Moloh militarizem.

Dočim naše buržujske stranke pri vsaki ugodni priliki zaženejo krik o nevarnosti »rimskega klerikalizma«, pa sami pripravljajo ljudstvu jarem, ki je stokrat hujši od vsakega »klerikalizma«, ako bi ta nevarnost danes sploh obstojala. Za hrbtno javnega foruma izdeluje namreč režim nov vojaški zakon, ki pomeni naravnost zaslužjenje vseh podložnikov države pod militaristični jarem. Ogromna večina ljudskega premoženja bo šla v žrelo vojne blagajne, vsi moški od 9letnega fantiča do 60letnega starca se bodo takorekoč stalno militarizirali in celo ženske hočejo že v mirnem času upreči v militaristično organizacijo. Tak zakon je izdelal naš vojni minister general Pešić in vlada si bo poiskala stranke, ki naj bi zanj glasovale.

Kdo stoji za tem poizkusom vse ljudske sile uporabiti ne za mirno kulturno in gospodarsko delo, ampak za neproduktivno in miru opasno ter narodno gospodarstvo uničujoče vojno pripravo, ki presega vse dosedaj poznane meje?

V prvi vrsti pač velesile antante, ki nas smatrajo za svojega policaja, kateri naj čuva njihovo nadoblast napram premaganim narodom. Ni zadosti, da Francija vzdržuje danes po svetovni vojski armado, ki šteje v mirovnem stanju malo manj kakor en milijon mož; ni zadosti, da Poljska drži pod orožjem štirikrat ali petkrat večjo armado nego jo je imela svojčas Nemčija; ni zadosti, da imamo mi armado z mirovnim stanjem, ki je enako nekdanji armadi avstroogrške monarhije; zdaj hočejo to število še neizmerno zvišati in slehernega človeka, moške in ženske, militarizirati, za kar bodo šle na leto milijarde.

In čemu ta režim rabi tako armado? Da se vojuje z Italijo? Ta režim čisto gotovo ne. Ta režim je verni sluga antante, v kateri igra Mussolini vidno ulogo. Ta režim se, kakor odkriva dvorska »Politika«, ni niti pobrigal, da spravi rapalsko pogodbo pod streho. On je s tem tako dolgo odlašal, da je zdaj Italija pridobila za svoje jadranske načrte vse svoje zaveznike, ki se brigajo za naše Primorje toliko kakor za lanski sneg, da jim le grede. Lahko nasproti v vprašanju eksploatacije Male Azije. Dokler bomo primorani od Francozov kupovati ničvredni smodnik in stare puške, pri čemer zaslužijo naše komisije ogromne provizije, na vojsko z Italijo ni misliti. Mi bomo marširali tam, kamor bodo veleli v Parizu in ne, kamor bi se nam hotelo. Sicer pa je vsa politika našega režima v pogledu na Italijo en sam veliki humbug.

Militarizacijo rabi naš režim zato, da sebe nasično vzdržuje, da po zgledu Prusije varuje svojo hegemonijo, da s pomočjo militarizma mirno lahko izžema iz prečanskih krajev milijarde, da ščiti socialno reakcijo v prid svojim med in po vojni nagrabljenim milijonom.

Sicer pa se gospod Pašić in Pešić varata. Nikoli se jima ne posreči pridobiti kakšno ljudsko stranko za njun militaristični načrt. Slovenske ljudske stranke gotovo ne. Tudi krščanskosocialni delavec bo branil domovino, če jo napade pohlepni sovražnik v njenih naravnih pravicah, ne bo pa dopustil, da se krvavo zasluži ljudski denar meče v žrelo za reakcionarne, hegemonistične in v službi tujih sil stoječe namene.

Z Italijo pa se bomo pomenili takrat, kadar bodo sedeli v belgrajski vladi pošteni možje, ki ne igrajo dvoletne orientalske politike.

Vrednost dela.

Nepobitna resnica je, da tvori delo podlago družabnemu življenju in kulturi človeštva. Zato bi moralo stati delo na prvem družabnem mestu. Toda kaj vidimo? Današnja takozvana družba pač ceni delo kot sredstvo za obogatitev, toda izvršitelji dela, se smatrajo še vedno kot manj vredni ljudje, — velikokrat manj vredni kot živinčeta.

Delo, ki naj bo podlaga blagostanja v prvi vrsti onega, ki dela, služi v prvem redu ljudem, ki v delavcu vidijo pripravno orodje za svoje koristi, delavca pa puste

v siromaštvu, ker jim samo tak služi kot slepo orodje. Ob primernih zaslužkih, ob katerih bi mogli delavci dostojno živeti, se redko sliši. Zato imajo današnji denarni mogotci zelo malo smisla. Pač pa se mnogokje zgodi, da se delavcem odtrgava zaslužek pod raznimi pretvezami in to posebno tam, kjer ni nobene organizacije, ali je pa ista zanič.

Modernemu kapitalistu se niti ne sanja, da s pridržkom primerne zasluške delavcem ponižuje delo samo. Toda to ga ne briga, gre mu le za to, da izbije za sebe iz dela družih kolikor mogoče dobrin. Pri tem se pa vendar zaveda, da delavci niso zadovoljni, temveč v jezi in obupu stiskajo pesti in se v gotovih časih tega tudi boji.

Cela stvar izgleda, da se povračajo časi apostolov, ko je sv. Jakob apostol na račun te vrste ljudi zapisal tole:

»Zdaj pa vi, bogatini: jokajte in tulite zavoljo nadlog, ki prihajajo nad vas. Vaše bogastvo je segnalo in vaša obleka je od moljev razdejana. Vaše zlato in srebro je zarjavelo in njuna rja bo pričala zoper vas in žrla vaše meso kakor ogenj. Zakladov jeze ste si nabrali v poslednjih dneh.

Glejte, plačilo, ki ste ga utrgali delavcem, kateri so vam poželi polje, kriči in tožbe žanjic so prišle do ušes Gospoda vojnih čet! Požrešno ste živeli na zemlji in stregli ste pohoti; srca ste si redili kakor za klavni dan. Obsodili, celo umorili ste pravičnika, ki se vam ni ustavljal.

To je krepka obsodba krivičnikov, ki izrabljajo delo v svoje dobičarske namene in obenem zatirajo človeka, ki delo vrši.

Ne, ne! Današnja materialistična družba ne ceni dela po njega moralni marveč samo po njega materialni vrednosti in tudi to pristransko v korist bogatejših in bolj prefriganih ljudi. Zato je postalo družabno življenje do neiznosnosti napeto. To vprašanje se mora enkrat pošteno rešiti v korist onih, ki delajo, ker samo ti imajo pravico tudi jesti. Pot do rešitve tega vprašanja je pa v krščanskih načelih ter v organizaciji in izobrazbi delavstva.

To si dobro zapomnimo in se tudi z vso vsmo ravnajmo po tem!

J. G.

Izseljevanje v Ameriko.

Ameriški listi poročajo: Ameriška vlada se sedaj bavi z jako težavnim vprašanjem, ali naj se naselniška postava ublaži ali naj se poostri. Sedaj je v veljavi postava, glasom katere sme vsako leto v deželo le tri procenta števila narodnosti, ki že tu prebiva, to je, ako je pr. v Ameriki 10.000 Jugoslovancev, sme priti vsako leto v Ameriko le 300 Jugoslovancev. Vlada ima sedaj dva predloga pred seboj, katera misli postaviti kongresu, da jih uzakoni. En predlog prihaja iz industrijskih krogov. Veletovarnarji in lastniki industrij bi radi imeli, da se dovoli več naseljencem pot v Ameriko, ker trdijo, da primanjkuje ondi gotove vrste delavcev. Temu se pa upirajo organizirani delavci, ki trdijo, da je dovolj delavcev, in zahtevajo, da se naseljevanje v Ameriko še bolj omeji kot je sedaj omejeno. Organizirani delavci trdijo, če kapitalisti zahtevajo povečanje naseljevanja, da delajo to iz vzroka, da bi imeli več delavcev na razpolago, katerim bi plačevali manjše plače kot plačujejo sedaj, ko je delavcev ravno zadosti. Najbolj so pa radi omejenega naseljevanja prizadeti farmarji. Farmarji (poljedelci) ne morejo plačevati visokih plač, katere industrije lahko plačajo, in tako je občutno pomanjkanje farmarskih delavcev, s posledicami, da kar jih imajo, morajo plačati visoke plače in s tem se dražijo farmarski pridelki. Vlada namerava nastopiti srednjo pot, in sicer na ta način, da bo pripustila nekoliko več naseljencev iz severnih evropskih držav, in ravno toliko kot dosedaj pa iz južnih. To pomeni, da bode sem lahko prišlo več Nemcev, Švedov, DANCEV, Norvežanov, Nizozemcev in Angležev, dočim Jugoslovani ne dobijo nobenega olajšanja.

! Širite „Pravico“ !

Doma in po svetu.

V Jugoslaviji se sedaj vrši volivno gibanje. Razne manjše stranke in strančice se združujejo v enotne bloke za volitve. To pa zato, ker bodo po novem volivnem redu le velike stranke kaj zalegle. Glasovi, oddani za male stranke, so izgubljeni. — Medtem pa radikalna stranka pridno »pripravlja« volitve. V Srbiji odpušča vlada vse uradništvo, ki ni radikalno. S tako strankarsko zanesljivim uradništvom bo vlada »delala« — svobodne volitve. Dispozicijski vladni fondi so tudi na razpolago, zato so radikalci dobre volje. Samo pri nas se take metode ne bodo obnesle.

Nemčija je predložila konferenci velesil antante v Parizu svoj načrt, kako urediti odplačevanje vojne odškodnine. Načrt ni znan, ravnotako se ne ve, kakšno stališče zavzame napram njemu Francija. Dokler pa to vprašanje ni pravično urejeno, ni upati na izboljšanje gospodarske krize na svetu.

Rusija stoji tudi v znamenju konference in kongresov. Nedavno je zboroval v Moskvi kongres III. internacionalne iz celega sveta, zdaj pa zborujejo ravnotam ruski sovjeti. Slednji kongres je storil zelo važen sklep, da se ruska država preosnuje v zvezno republiko na federativni podlagi. V kratkem se snidejo zastopniki vseh ruskih republik, da o tem sklenejo končno veljavni dogovor. To je ogromen korak naprej k politični in gospodarski konsolidaciji velike ruske države. Federalizacija Rusije se mora ravnotako kakor odprava veleposestva računati med trajne pridobitve ruske revolucije.

Turčija se nahaja tudi v diplomatski borbi z Anglijo za Dardanele in za Mezopotamijo. V Dardanelah bi radi Angleži imeli v rokah kontrolo, posebno za slučaj vojske, v Mezopotamiji pa petrolejske vrelce. Rusija Turčijo na vso moč podpira, vendar pa za enkrat ni upati, da bi mogli Turki na lozanski konferenci prodreti z vsemi svojimi zahtevami po popolni politični in gospodarski neodvisnosti svoje nove države. Pač pa se bosta v doglednem času zavoljo vzhodnega vprašanja spoprijeli Rusija in Anglija.

Italija čaka, kakšen dobiček bo imela od vseh teh diplomatskih sporov. Najbolj ji je na tem, da v Mali Aziji dobi kakšne gospodarske koncesije in da se Angliji prikupi tako, da bi jo le - ta podpirala v jadranskem vprašanju. Zato se tudi tako obotavlja parlamentarno ratificirati rapalsko pogodbo z Jugoslavijo. Naša diplomacija pa, ki sestoji iz samih bogato plačanih radikalnih koritarjev, se nad tem seveda preveč ne vznemirja. V notranjepolitičnem oziru je Mussolini začel korenito pometati v upravi, odpuščati nepotrebno uradništvo, postaviti armado milično podlago in ves državni aparat poceniti. Tukaj bi ga naš režim lahko posnemal.

Anglija se še vedno muči z vprašanjem brezposelnih delavcev. Konservativna vlada, ki izpočetka ni hotela nič pomagati, je zdaj začela bolj pečati se s to perečo socialno in gospodarsko zahtevo, ker ji sicer preči nevarnost, da bo pri prihodnjih volitvah od vedno bolj napredujoče delavske stranke popolnoma poražena.

Na Irskem divja naprej najhujša državljanska vojska. Potem ko so si Irci izvojevali od Anglije precejšnjo neodvisnost, se koljejo medseboj. Zanimivo je, da stoji delavstvo na strani republikancev, kateri hočejo popolno neodvisnost.

Francija tira naprej svojo šovinistično in imperialistično politiko; seveda Angleži in Amerikanci, ki se zdaj pulijo za nafto, niso nič boljši. V Indiji bombardirajo Angleži cele vasi iz aeroplanov, ker Indijci ne marajo »samouprave«, kakoršno jim Angleži ponujajo. V Egiptu vre. Z eno besedo, dokler bo na svetu vladala tista veleprofitovska klika, ki je povzročila svetovno vojno, bo od dne do dne slabše. Zadnje čase mobilizujejo gospodujoči razredi fašizem, vendar jim to ne bo veliko pomagalo. Delavstvo pa ima dolžnost, da strne svoje vrste v eno fronto proti zlodejstvom onih, ki vzdržujejo nalašč gospodarsko krizo, da od nje profitirajo, kakor n. pr. ameriški milijardčiji, ki imajo pravzaprav v rokah svetovno politiko.

Modrost voditeljev države.

Pametni ljudje trdijo, da je dobro imeti lastni dom, če tudi v najskromnejši obliki. Zato so si nekateri pritrgovali pri ustih in raznih potrebščinah, da so si postavili lastno hišico, kar je gotovo vredno vsega priznanja.

Na ta način je prišlo do lastnih domov tudi več državnih nameščencev, slug in delavcev. Toda naši »modri« v Belgradu so to reč »shvačali« drugače. Namesto, da bi take ljudi, ki so tako delali, pohvalili in morda celo odlikovali, — so jih naravnost eksemplarično kaznovali.

Ti »mudraci« — morda je bil med njimi celo kak državotvorni element iz Slovenije, so pri svojem »možovanju« sklenili, da tistim, ki so si kaj tacega, kar nosi za seboj vsak polž, pristradali, in plačajo nad 5 Din. davka, ne potrebujejo družinskih draginskih doklad. Ko so modri možje to ugotovili, so na ugotovitev takoj pritisnili pečat zakona. V tem času so pa zaplakala že dotlej gladna deca in žene prizadetih državnih nastavljenec in delavcev. Osobito železničarji so bili s to državniško modrostjo grozno udarjeni. Jok in kletve so se razlegale po vseh delih naše lepe in srečne zemlje. Pravijo, da so se temu dejanju posmehovali in siromake obžalovali celo vrabci v Belgradu.

Toda šalo na stran. To dejstvo je tako žalostno, da bi se moral človek sploh vprašati: ali je to med izobraženimi ljudmi mogoče? To so končno po velikanskih protestih vseh državnih uslužbencev, povzročitelji sami uvideli, ter tozadevni zakon nekoliko omilili. Toda pri tem so pozabili na najsiromašnejše, in to so železniški delavci. Ti siromaki, ki zaslužijo mesečno kakih 12 do 15 sto kron še sedaj ne dobivajo družinskih doklad, ako imajo slučajno kako bajtico ali zelnik in plačujejo nad 20 kron davka!

Do sedaj vsa prizadevanja posl. Gostinčarja in drugih poslancev Jugosl. kluba, niso nič pomagala. Izgovor: nema pare. Toda če ima pare za vse drugo, jih mora imeti tudi za lastne železničarske delavce in druge uslužbence, ki so pravzaprav danes vsi »pare« sedanjih razmer.

G.

Bolniško zavarovanje.

Važno za delodajalce in uslužbence.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega opozorila:

Ker je minister za socialno politiko štatut Osrednje urada za zavarovanje delavcev odobril, se prispevek za bolniško zavarovanje, ki je dozdaj znašal v celokupnem iznosu (za delodajalca in delojemalca skupaj) 5 %, na podstavi § 197 tega štatuta počenši z dnem 1. januarja 1923 zviša na 6 % zavarovanega zaslužka (mezde). Od tega prispevka plača delodajalec kakor doslej polovico, t. j. 3 %, drugo polovico pa ima pravico odtegniti od plače (zaslužka) delojemalca.

Z istim dnem se uvede na podstavi naredbe ministra za socialno politiko od 7. decembra 1922, št. 10.810, prispevek za Borzo rada v višini 5 % celokupnega bolniško-zavarovalnega prispevka (delodajalca in delojemalca skupaj). Tudi ta prispevek plačata po polovici delodajalec in delojemalec, tako da odpade na delodajalca 2 1/2 %, druga polovica se pa lahko odtegne od zaslužka delojemalca.

Prispevek za zavarovanje za slučaj nezgode se na podstavi naredbe ministra za socialno politiko od 20. novembra 1922, št. 8507, počenši z dnem 1. januarja 1923 zniža od dosedanjih 8 % na 6 % zavarovanega zaslužka in ga plača kakor doslej delodajalec v celoti. Prispevek za slučaj nezgode znaša torej od napominanega dneva za vsakih 100 Din. zavarovanega zaslužka (mezde) tolikokrat po 6 par. kolikor znaša nevarnostni odstotek, v katerega je v zavarovanje priglasi obrat (podjetje, gospodarstvo, gospodinjstvo) uvrščen, kar je razvidno iz uvrstitvenega odloka, ki ga je vsak delodajalec dobil, oz. ga bo še dobil.

O navedenih spremembah bodo vsi delodajalci še posebej obveščeni. — Kakor znano, se deli zavarovani zaslužek po zakonu o zavarovanju delavcev v 17 mezdih razredov, na podlagi katerih se izračunavajo in predpisujejo v plačilo vsi zgoraj navedeni prispevki. Vsi prispevki se bodo predpisovali detajlirano na skupnem plačilnem nalogu. Vsled silnega navala dela in pomanjkanja osebja se je predpis prispevkov za minule mesece zapo-

znil, da mnogi delodajalci še niso dobili plačilnih nalogov; kjer se je sedaj osebje pomnožilo, bo mogoče, da bodo prispevki za dobo do konca leta 1922 predpisani in plačilni nalogi zanje do najpozneje 31. januarja 1923 vsem delodajalcem dostavljeni. Po dovršeni reorganizaciji Okrožnega urada bo urad izdajal plačilne naloge, iz katerih bodo razvidni prispevki za vsakega delojemalca posebej.

Razočarani železničarji.

Staro leto smo žalostni končali, novo žalostni začeli. Kamorkoli prideš, slišiš govoriti: to in to podjetje je dalo 13. plačo, ta in oni gospodar je dal toliko in toliko svoji služinčadi za novo leto, razni uslužbenci imajo živilske ugodnosti, dobijo cenejši živila i. t. d. i. t. d.

Ali naše uboge državne pare, razcapane in zavržene železničarske pa se noben človek več ne spomni. Gospodje ministri nimajo časa misliti nanjo, ker se samo za stolčke pelajo po Belemgradu. Saj se niti toliko ne pobrigajo, da bi nam vsaj našo stanarino izplačali, ki so jo že davno priznali. Smo tudi mi prisluškovali in smo mislili: morebiti pa bo tudi pri nas kaj trinajste ali kaj podobnega. Nič!

Kaj ne, da mora človek z veseljem svojo težko službo opravljati! Za vsako nočno službo pa še dobi po vrhu nočno doklado 1 K 50 vin., reci in beri eno krono petdeset vinarjev, ki pa je bila priznana že pred vojno. Tako dobi, ako dela cel mesec 3 Din. 80 p. Kaj ne, da je že lepa malca za ponoči, pijan ne boš od nje. Vse povsod so že krone izpremenili v dinarje, samo tega ne morejo gospodje skupaj spraviti, da bi napravili tako nočno doklado, da bi odgovarjala sedanji draginji. — Železničar.

Postanimo Srbi!

Belgrajski radikalni list »Tribuna« zagovarja misel, naj bi v naši državi dobili Srbi popolno nadoblast. Država naj se imenuje Srbija, državna zastava naj bo srbska, državni jezik srbski, pisava le srbska - cirilica, v šoli in javnosti naj bi se smel rabiti le srbski jezik, tudi časopisi bi morali biti pisani le v srbskem jeziku. Da se to zgodi, je treba obdržati centralizem.

In pri nas se dobe ljudje, ki pravijo, da so Slovenci, pa hočejo ustanavljati srbsko radikalno stranko med Slovenci, ki nikomur ne branimo, da postane Srb. Lahko postane celo Turek in si lahko vzame kar dve ženi. A, naj se zahteva od slovenskega ljudstva, da mu bo sledilo ali celo pelo slavospeve radi tega. Kakor znano, se za srbsko radikalno stranko med Slovenci mongo trudi g. Iv. Hribar. Bajе mu bo pomagal tudi g. dr. Iv. Šušteršič.

Če je slovensko ljudstvo preneslo Dežmana, bo preživelo tudi še slovenske velesrbske radikalne gospode.

Novice.

Naši shodi. Dne 6. tm. se bo vršil delavski shod dopoldne ob 9. uri v Konjicah, popoldne pa v Oplotnici v gostilni Kunej. Poročata: delavski poslanec Gostinčar in str. tajnik Gajšek. Vabljen delavno ljudstvo.

Smrtna kosa. Na Silvestrov večer je nepričakovano umrl g. Ludovik Tomažič, nadfaktor Jugosl. tiskarne, star šele 39 let. Pokojni je bil vnet delavec v kršč. organizacijah, skrben oče svojih družinskih ter zvest tovariš in prijatelj. Zapušča vdovo s 3 nepreskrbljenimi otročiči. Naj počiva v miro! Preostalih, ženi, otročičem, starišem, bratu in sestram pa izrekamo najiskrenejše sožalje. Tolaži naj jih ljubi Bog!

Imenovanje velikih županov. Vlada je imenovala za velike župane v Sloveniji: Dr. Baltiča za ljubljansko in dr. Ploja za mariborsko vel. županijo. S tem imenovanjem je naša Slovenija, za katere celokupnost so vršili najboljši slovenski politiki najhujše boje, končno razdeljena v dva dela. Zasluga zato gre v prvem redu demokratu in v drugem radikalcem, ki so v bratskem objemu razkosali slovensko telo. Pa pravijo, da so radikali naklonjeni ideji Slovencev in Hrvatov. Prav sigurno, samo tako, kakor je mačka naklonjena miški.

Slovenija razdeljena. Vlada je začela izvajati ustavo ter je imenovala velike župane tudi za Maribor in Ljubljano. V Mariboru bo županovalec g. dr. Ploj, v Ljubljani pa dr. Baltič. Za sedaj ne bosta imela nobenega posla, kaj poreko volitve. Zato bo nad obema čuval še dalje g. Hribar.

Stanovanjska naredba. Listi poročajo iz Belgrada, da je nova vlada izdala novo stanovanjsko naredbo, v kateri naznanja, da je na podlagi stanov. zakona z dne 30. dec. 1921 in stanov. pravilnika z dne 6. dec. že nam najemnikom zajamčeno, da jim gospodar do 1. januarja 1925 ne bo mogel odpovedati. Z ozirom na to je neosnovana bojazen, da bi se mogla odpovedati brez razlogov stanovanja in da bi se smela prekomerno povišati najemnina. — Vprašanje najemnine je rešeno na ta način, da je prepuščeno prizadetim, naj določijo višino stanarine v medsebojnem sporazumu. Ako bi bila kaka stranka nezadovoljna z dosedanjim najemnino, določi v slučaju nesporazuma višino občinsko sodišče, v katerem bodo zastopniki najemnika in lastnika. Proti rešitvi tega razsodišča, ako ni soglasno, je mogoča pritožba na stanovanjsko sodišče pri ministrstvu za socialno politiko odnosno pri pokrajinskih upravah. Ta sodišča bodo vodila pri reševanju račun o vseh okolnostih, ki so važna glede na višino najemnine. Do konca odločitve se plačuje dosedanja najemnina. Ako je noče lastnik sprejeti, se naloži pri upravnih oblasteh prve stopnje. — Počakajmo tedaj, da vidimo!

700 milijonov dinarjev za volitve so si baje radikali izposodili od vlade; kakor poroča demokratska »Epoha«, ki je radi tega zelo huda. 700 milijonov dinarjev je 2800 milijonov kron, ali za vsak glas 1000 kron, pa je večina! To bodo »svobodne« volitve. Po takih je demokratom zelo hudo.

Značilno. »30.000 kron nagrade dam onemu, kateri mi preskrbi primerno stanovanje.« Take oglase beremo v listih. Za človeka, ki na ta način išče stanovanja, bi bilo najbolj primerno stanovanje v ozadju justične palače. Kdor na ta način razmeta denar in podžiga pohlep po podraževanju stanovanj si more zidati tudi hišo, ali pa spada v »bržon«.

Interesantna obsodba. Dne 30. dec. je bil pri delnem sodišču v Gradcu tramvajski sprevodnik Koren, obsojen na tri mesece zopora in na plačilo 5.460.000 kron, ker je oklofutal, obrcal in iz voza vrgel nekega pasažirja, s katerim se je sprl pri kupovanju karte. Plačilo 5.460.000 kron je v razsodbi določeno takole: Zdravniški stroški poškodovanca 460.000 kron, povračilo škode na zaslužku 2 milijona kron in za bolečinsko odškodnino 3 milijone kron. Pa pravijo, da se ne vrše več čudeži na svetu. — Uboga Evropa! Za obsojenega sprevodnika, pa tolažilna le misel, da bo kazni plačal v avstrijskih kronah.

Brezposelnost na Dunaju. Po poročilih dunajskih listov je sedaj na Dunaju 150.000 delavcev brez dela, 200.000 pa jih dela v skrajšanem obratnem času.

Socialdemokracija in cerkve. Dunajska mestna občina, ki je v rokah socialdemokratov, je zgradila krematorij za sežiganje mrličev, kar je v nasprotju s postavami kat. cerkve. Ta krematorij je stal milijarde denarja, ki ga ni bilo škoda, le da se doseže proticerkveni namen. Zato pa je dun. občina vzela plinovo in električno luč vsem kat. cerkvam na Dunaju. Vi se čudite? Vera je pri demokraciji zasebna stvar!

Listek.

Jules Verne:

Črna Indija.

(Dalje.)

James Starr je čital pismo ponovno in ponovno. Hudoval se je na Simona Forda, ker ni dodal nobene vrstice; skoro zjezil se je nad njim radi lakonske kratkosti.

Ali je vendar mogoče, da je stari nadrudar odkril nov sklad premoga? Ne, gotovo ne!

James Starr se je spominjal, kako skrbno so preiskali vse aberfoylske premogovnike, predno so delo končno ustavili. On sam je osebno vodil zadnje vrtnje, ne da bi našel kak nov sklad v zemlji, ki je vsled intenzivnega izkoriščanja postala brez vrednosti. Poskušalo se je seveda prebiti sklade kamenja, ki ga navadno nahajamo pod premogom, toda žalibog brez uspeha. James Starr je zapustil premogovnik trdno prepričan, da ni v njem niti koščka goriva.

»Ne, ne!« si je oporekal. »Kako bi se moglo zgoditi, da je Simon Ford našel, kar se tedaj mojemu najbolj skrbnemu preiskavanju ni posrečilo? Toda stari nadrudar mora vedeti, da bi me samo moglo zanimati, in sedaj pride ta tajnostni poziv, naj pridem v rudnik Dochart!«

Misli Jamesa Starra so se neprenehoma povračale na isti predmet.

Na drugi strani je inženjer zopet poznal Simona kot spretnega rudarja, ki se mu ni mogel odrekat gotov poslovni instinkt. Od tedaj, ko so bili opuščeni aberfoylski rudniki, ga ni več videl, niti ni čul, kaj se je z njim zgodilo. Ne bi mogel povedati, s čim se bavi in kje živi s svojo ženo in sinom. Vse, kar je vedel, se je omejevalo

na povabilo v rov Jarow ter na sporočilo, da bo Harry, sin Simona Forda, tekom jutrišnjega dne čakal na callanderskem kolodvoru. Vsekakor je šlo za poset rudnika Dochart.

»Grem, grem!« je dejal James, ki je čutil, kako ga vsa zadeva čimdalje bolj razburja.

Spoštovani inženjer je spadal v ono vrsto strastnih ljudi, ki se jim v možganih neprestano kuha kakor v kotlu. So glave, v katerih so ideje v neprestanem vrenju, pa zopet take, v katerih se le polagoma kuhajo. Danes je spadal James Starr brezdvomno med prve.

Dogodilo pa se je nekaj nepričakovanega. Bilo je kakor curek hladne vode, ki je za čas ohladil njegove zavrete možgane.

Okoli šestih zvečer mu je izročil drugo pismo.

Pismo je bilo v primeroma prirobnem ovoju, a po naslovu se je videlo, da izhaja od roke, ki pisanja ni posebno vajena.

James Starr je pretrgal ovojo. V njem je bil porumenel papir, ki je bil bržkone strgan z neke stare beležnice

Na papirju pa je bilo napisano samo tole:

»Ni potrebno, da pride inženjer Starr sam, ker je pismo Simona Forda postalo v tem brezpredmetno.«

Podpisa ni bilo.

* * *

Drugo poglavje.

Na potovanju.

Jamesu Starru je zastala pamet, ko je prečital to drugo, prvemu protislovno pismo.

»Kaj naj to pomeni?« se je vprašal.

James Starr je ponovno prijel za raztrgani ovitek,

na katerem je bil kakor na prejšnjem žig aberfoylske pošte; prišlo je torej pismo, vsekakor iz istega kraja grofije Stirling. Da ga ni pisal stari rudar, je bilo jasno kakor na dlani. Nasprotno, odpošiljatelj tega drugega pisma je vedel za nadrudarjevo tajnost, ker je izrečno preklical povabilo, naj pride inženjer v rov Jarow.

Ali je res prvo povabilo postalo brezpomembno? Ali je hotel morebiti kdo onemogočiti, da bi James Starr ne odpotoval tja? Ali je morebiti obstojala hudobna namera, prepričati namene Simona Forda?

S temi vprašanji se je bavil James Starr, ko je razmišljal o stvari. Toda protislovje med obema pismi ga je samo še bolj nagibalo k odhodu v rudnik Dochart. In če tudi bi bil prvi poziv potvorba, bolje je, ako se o tem sam prepriča. Razen tega je bil veliko bolj pripravljen, da veruje prvemu pismu in ne naslednjemu — to se pravi, pozivu človeka kova Simona Forda, ne pa odpovedi neznanega mu nasprotnika.

»Ravno zato, ker hoče nekdo vplivati na mojo odločitev«, je govoril sam sebi, »mora biti sporočilo Simona Forda posebne važnosti! Radi tega bom jutri zgodaj na določenem kraju.«

Na večer se je James Starr pričel pripravljati za pot. Ker bi se mogla njegova odsotnost zavleči tudi za nekoliko dni, je sporočil pismeno siru W. Elphistonu, predsedniku Royal Institutiona, da mu ne bo mogoče prisostvovati prihodnji društveni seji. Razen tega je rešil še nekaj drugih zadev, ki bi jih imel izvršiti še tekom tedna. Ko je končno naročil svojemu slugi, naj pripravi potni kovček, se je vlegel k počitku, morda bolj kakor kdajkoli razvnet.

Drugi dan je bi James Starr že ob 5. zjutraj pokonci, oblekel se toplo, ker je padal hladen dež, in odšel iz hiše

Zdravstveno stanje v Ljubljani. Od 24. do 30. decembra 1922 je bilo v Ljubljani rojenih 17, naknadno prijavljenih rojstev 5, mrtvorojenih 4. Umrlo je v tem času 10 oseb, med temi 3 tujci. Med vzroki smrti je 1 slučaj pljučnice, 1 davice, 1 rak, jetike topot nič. Nalezljivih bolezni so bili naznanjeni nastopni slučaj: 3 davice in 2 škrlatinke.

Novice iz Hrastnika. Pri nas je pijanstvo začelo poganjati že razne cvetke. Pretekli teden so se dvakrat pojavili uzmoviči: najprej pri branjevki Hočevar, ki so ji odnesli precej slanine. V četrtek, dne 22. dec. po noči so pa pri gostilničarju Alojz Logar poskušali zadržati pri kuhinjskem oknu noter priti. Posrečilo se jim je, da so železno ograjo malo pokvarili. Ker sta bila Logerjeva otroka bolna, so domači še čuli ter jih zapazili, na kar so zbežali. Ob 12. uri so telefonirali na orožniško postajo, katera je 15 minut oddaljena. In kakor blisk je že ob 11. uri drugi dan prišel en orožnik. Z zasledovanjem ni bilo uspeha. Tukajšnji most (poleg pralnice za premog), pod katerim pelje cesta je jako moderno urejen. Stvar je taka. Pri pralnici nalože premog, vagon porinejo na most, od vagona pa črna umazana voda dol teče. Ljudje pa nimajo drugega izhoda, kakor da si puste od polivke klobuke in obleko umazati. Mi na ta dopis opozarjamo rudniško ravnanstvo v Hrastniku, in socialiste ter liberalce, ki tvorijo skupno večino pri okrajnem zastopu, da naredijo red.

Brezposelnost v Italiji. Glasom uradnih podatkov je bilo koncem novembra m. l. v Italiji 354.238 brezposelnih oseb, za 33.227 več nego v oktobru. Tekom decembra je brezposelnost nedvomno znova narasla, a sedaj pridejo zraven še tisoči odpuščenih državnih nameščenec, policajev itd. Mussolini z mrzlično vneto išče novih možnosti za izseljevanje. Dolgo Italija tolikih tisočev brezposelnih ne prenese.

1000 delavcev stavka v tovarni za vagone v Slavovskem Brodu. — Do stavke je prišlo, ker zahteva tovarna akordno delo, delavci pa na to niso hoteli pristati.

Nov kovani denar v Italiji. V Italiji izdajo za 100 milijonov lir nikelnastih novcev po 1 in 2 liri ter po 50 centezimov. Ravno tako izdajo nov bakreni drobci.

Ponarejeni dolarji. Budimpeštanska policija je zaprla večjo družbo ponarejevalcev dolarjev. Ponarejali so komade po 5, 10 in 20 dolarjev. Stroj za ponarejanje denarja je vreden 15 milijonov kron.

Ruske policaje so dobili v Sarajevu. V policijsko službo so sprejeli 37 ruskih beguncev.

Prošnjo za državljanstvo. Na mestnem magistratu ljubljanskem leži veliko rešenih prošelj za državljanstvo. Rešitev pa se ne more dostaviti, ker so prosilci spremenili bivališče. Imenik teh je nabit na magistratni deski.

Ljubljanski občinski svet, dasiravno izvoljen že pred mesecem dni, se še vedno ni sešel, da bi bil izvolil svojega župana. Habičeva za lase privlečena pritožba služi gospodom na Bleiweisovi cesti za povod, da stvar zavlačujejo. Vprašamo g. namestnika Hribarja, ali mu je znano, da pritožba še ni rešena? Če ve, da ni rešena, naj pove javnosti, zakaj se zadeva zavlačuje. — Ljudstvo je radi tega zavlačevanja silno razburjeno ter bo oster in glasen protest proti takim maniram.

Za nove volitve se vse stranke živahno pripravljajo. Povsod se vrše zasebni sestanki in zborovanja. Na Slovenskem je volivno gibanje že zelo živahno. Ljudska stranka nastopa povsod z veliko agilnostjo. Ni dvoma, da bo sijajno zmagala. — Druge stranke nimajo veliko pričakovati. Nova »Proletarska stranka« — prej komunisti — bo baje tudi postavila svoje kandidate. Notranji minister grozi, da njihove liste ne bo dopustil. Socialdemokrati so upali, da bodo dobili komunisti vse glasove. Pa se to najbrže ne bo zgodilo, ker socialdemokracija v naši državi ne zasluži zaupanja delavstva.

v Canongatu, da se posluži parnika ob Graton - pieru, ki naj bi v treh urah pripeljal do Stirlinga.

Ko je James Starr korakal skozi Canongate, se gotovo danes prvič ni ozrl na Holyrood, palačo bivših škotskih kraljev. Niti straže ni opazil, ki je stražila pred njenimi vrati v stari škotski obleki, kratki zeleni suknji, kočkastem shawlu in kozjem kožuhu dolge dlake, ki je visel preko stegna. Dasi je bil poseben čestilec Waltherja Scotta, kakor vsak pravi Kaledonec, se danes niti s pogledom ni ozrl na gostilnico, v kateri je bil gost Waverley in kamor mu je krojač prinesel ono glasovito bojno obleko, ki si ji je vdova Flock tako naivno čudila. Ni pozdravil niti onega malega trga, na katerem so škotski gornjanci po zmagi nad pretendentom izstrelili svoje puške, dasi so ob tej priliki ubili Floro Mac Ivor. V sredini ceste je kazala jetniška ura svoj tožen obraz; pogledal je nanjo, samo da bi se prepričal, ali ne bo zamudil časa odhoda. Niti v Nelher - Bowu se ni ozrl na hišo velikega reformatorja Johna Knoxa, edinega moškega, ki ga ni zapeljal nasmeš Marije Stuartove. Po High - Streetu, na daleč znani ulici, ki je točno opisana v Abbé - jévem romanu, je zavil proti gigantskemu mostu Bridge - Streeta, katera ulica spaja tri edinburške griče.

Malo trenutkov pozneje je došel na kolodvor »General Railway«, pol ure pozneje pa z vlakom v Newhaven, prijetno ribiško vasico, oddaljeno eno miljo od Leitha, edinburške luke. Rastoča plima je zalivala črnkasti, kameniti breg. Valovi so pljuskali ob pristaniški pomol na stebrih, zavarovan z verigami. Na levi strani tega pomola je ležala, priklenjena na Granton - pier, ena izmed ladij, ki posredujejo promet na Forthu med Edinburghom in Stirlingom.

Tisti trenutek je zasukljaj iz dimnika parnika

Občinske volitve v Trbovljah, ki bi se imele vršiti meseca februarja, bodo najbrže zopet odgojene, ker jih vlada noče radi komunistov. Tako bo v Trbovljah še naprej gospodaril liberalni gerent. Število volivcev je naraslo na 5643.

Komunistični proces v Celju. Minolo soboto se je v Celju vršila glavna razprava proti trboveljskim komunistom Manfredi in tovarišem. Obtoženi so bili radi komunistične propagande. Manfreda je priznal, da je defal za komunistično stvar, ostali so tajili. Manfreda je bil obsojen po čl. 1. o zaščiti javne varnosti na 2 leti težke, poostrene ječe.

Društvo javnih nameščenec v Celju je v svoji 2. januarja 1923 sklenilo enoglasno »pozvati vse javne nameščenice, da izstopijo in odlože, dokler se njihovo gnotno stanje ne uredi, iz vseh kulturnih in političnih društev.«

Pokojninski zavod za nameščenice v Ljubljani poroča, da je bilo njegovo denarno stanje dne 31. dec. 1922 sledeče: Blagajna 61.195 Din.; čekovni urad 48.730 Din.; Jadranska banka 345.579 Din.; Ljubljanska kreditna 334.065 Din.; Trgovska banka 56.935 Din.; Slovenska banka 107.926 Din.; Obrtna banka 272.652 Din.; Slavenska banka 304.611 Din.; Zadruga gospodarska banka 301.494 Din.; Splošno kreditno društvo 257.128 Din. Ostanek je naložen kakor predpisano deloma v državnih papirjih (7%) investicijsko državno posojilo) deloma v nepremičninah.

Za velikega župana v Ljubljani je imenovan demokrat dr. Vilko Baltič.

Protestni shod državnih nameščenec proti povišanju najemnine se je vršil v Mariboru 4. t. m. v dvorani Narodnega doma. Shoda so se udeležili tudi drugi sloji, med njimi tudi Nemci. Govorili so svetnik Mirovič posl. Brandtner postajenačelnik Mohorko, profesor Wesner in nadučitelj Malenšek. Vsi govorniki so naglašali, da je novi stanovanjski pravilnik praktično neizvedljiv, ter zahtevali, naj najemniki ne plačajo hišnim posestnikom povišanih najemnin, dokler sami ne dobe zvišanih plač. Sprejete resolucije zahtevajo takojšnje povišanje družinskih doklad državnim nameščencem za 100%, odklanjajo vsako povišanje najemnine ter zahtevajo zaščito najemnikov in podnajemnikov. Profesor Marin je skušal govoriti v imenu hišnih posestnikov, a je bil izžvižgan in ni mogel nadaljevati svojega govora.

Županska volitev v Ljubljani. Po zajedničarskih protektorjih naročena pritožba g. Habiča proti obč. volitvam v Ljubljani je že rešena. Pokrajinska vlada je pritožbo, ki je imela edini namen, da zavleče župansko volitev, zavrnila kot neutemeljeno. Rešitev pritožbe pa do sledi še ni dospela. Na aktu tedaj sedi g. pokrajinski namestnik Hribar. Njegove intrige so znane, znano pa tudi, da v Belgradu z njimi ni uspel. Akcijski odbor »Zveze delovnega ljudstva« pripravlja v Ljubljani za prihodnje dni veliko protestno zborovanje proti metodam g. namestnika Hribarja. Po zborovanju bo obhod po mestu do vladne palače, kjer bo »Zveza delovnega ljudstva« poslala g. Hribarju deputacijo, ki mu bo tolmačila zahtevo večine ljubljanskega meščanstva, da se prestolnemu mestu vrne avtonomija. G. Hribar naj se pripravi na odgovor, na katerega ga bodo poklicali zastopniki ljubljanskega mesta.

Med brati in sestrami.

Socialno izobraževalni večeri J. S. Z. v Celju, so vedno bolj zanimivi in obiskani. Vrše se redno vsako sredo zvečer ob 7. uri. Na predzadnjem večeru je predaval tov. dr. Ogrizek o državnem gospodarstvu, na zadnjem pa tov. prof. Dornik o temeljnih pojmih socializma. Razvila se je zadnjič zanimiva debata, v katero so posegli posebno železničarji.

»Prince of Galle« črn dim, kotel pa je sikajoče spuščal paro. Na glas zvonca, ki je šele nekajkrat zazvonil, so se požurili zadnji potniki, da pridejo pravočasno na krov. Tu se je zbrala množica trgovcev, zakupnikov ter številni služabniki, ki so se poznali po kratkih hlačah in dolgih suknjah z ozkim belim trakom okoli vratu.

James Starr ni bil zadnji, ki se je ukrcal. Polagoma se je vspel na krov »Princa of Galle«. Dasi je močno deževalo, ni nihče izmed popotnikov mislil na to, da bi iskal varstva v salonu parnika. Vsi so ostali zunaj, zaviti v potne suknje in ogrinjala, nekateri izmed njih so se krepčali od časa do časa s požirkom iz steklenice gina ali whiskeyja, da so si privezali dušo, kakor pravijo. Zvon je zazvonil zadnjič, vrvi so se odpele, in »Prince of Galle« je oprezno odplul z malega pristana.

»Firth of Forth« je ime zalivu, ki se širi med grofijami Fife na severu ter Linlithgow, Edinburgh in Haddington na jugu. Pravzaprav tvori izliv neznatne rečice Forth, ki je kakor Themsa ali Mersey zelo globoka ter izvira na zapadnih obronkih Ben - Lomonda in se izliva v Kincardinsko morje.

Od Granton - piera na drugo stran zaliva bi bila le kratka pot, ako bi ne povzročalo ponovno pristajanje ob enem ali drugem bregu velikih ovinkov. Iz bujnega zelenja plodovite grofije se blešče na obalah Fortha mesta, vasi in posamezne naselbine. James Starr si je poiskal zavetja pod poveljniškim mostom, ki se je razpenjal z ene strani na drugo, in se je malo zanimal za to, da bi kaj videl od okolice, ki jo je itak napol zastrl gosti dež. Veliko bolj je pazil na to, da bi ne budil pozornosti nobenega sopotnika. Morebiti se je nahajal na parniku tudi pisec onega pisma, akoravno ni inženjer nikjer opazil nič sumljivega.

V invalidskem domu v Celju imajo služkinje še sedaj samo do 250 K. mesečne plače. Za nje se je zavzela »Jug. strok. zveza« in vložila na pristojno mesto spomenico. Pričakujemo rešitve.

Tržič. Tukajšnja tovarna »Mali« je zopet odpustila 5 delavcev. Ne rekli bi nič, če bi bil položaj takšen, da bi bila tovarna v težkem položaju in slaba konjunktura ampak mi vemo, da so to samo kaprice tovarne, da ni nujna potreba zmanjševati obrata. Utemeljevalo se je svoj čas, da so odpustili delavce zavoljo porasta valute, zdaj pa ko vedno valuta pada, ni vzroka za odpust delavstva. Pričakujemo od inšpekcije dela, da bi isto zadevo temeljito preiskalo in ugotovilo pravi vzrok tovarnarjevega ravnanja.

Št. Pavel pri Preboldu. Delavec iz tkalnice nam piše: V zadnjem času se je pri nas precej spremenilo, glede strokovne organizacije.

Ni še dolgo od tega, ko je držalo par narodno socialističnih uradnikov vse delavstvo v svojih mrežah. Kdor ni bil tem ljudem ponižen hlapec, je lahko šel iz tkalnice. Ne bomo trdili, da nismo dosedaj v tovarni nič dosegli s združenimi močmi. Toda povedati moramo svojim tovarišem v drugih krajih, da smo se po raznih dogodkih, ki so se dogodili zadnje čase, otrsli hlapčevanja »hlapcem kapitalizma«. Tukajšnji uradniki so kot voditelji krajevne nar. socialistične organizacije napravili zase svoj odsek in vodili zase vedno posebej pogajanja, ki so za nje vedno bolj izpadla kot za nas delavce. Da so se narodni socialisti v Ljubljani združili z najbolj reaktivnimi brezverskimi in koruptivnimi kapitalisti, ter razna druga razočaranja, je odprlo vsem pametnim delavcem oči in smo si dne 31. dec. m. l. ustanovili skupino strokovne zveze tovar. del. v kateri se sedaj združijo vse pametno in pošteno delavstvo. Skrbeli bomo, da ostane do zadnjega vse delavstvo organizirano in z nasprotniki, ki ostanejo še nadalje nevedni, nočemo nobenih preprirov. Odborniki kakor vsak član se bomo zavedali vedno svojih dolžnosti napram organizaciji in delavstvu. Naše geslo naj bo: »Vsi v vrste Strokovne zveze in ž njo v boj za trpeče čoveštvo«. Vsak pa naj bo naročnik svojega časopisa »Pravice«.

Ljutomer. Zveza viničarjev in kmečkih delavcev v Ljutomeru želi iz dna srca vsem tovarišem in tovarišicam srečno in veselo »Novo leto!« Obenem pa pozivlja vse člane in članice, da v novem krepko delajo na to, da v složnosti in z združenim močmi dosežemo in izvajemo cilj, za katerega smo se zavzeli. Načelstvo zveze ostane trdno pri svojem programu, da istega čim preje izvaja, da se olajša beda viničarja in kmečkega delavca, da tudi ta dva stanova zadobita svoje pravice in postane deležna, da se srečno in dostojno preživita v človeški družbi.

Z novim letom toraj prisežimo, da vsi hočemo skupno in neomajljivo delovati na to, da izboljšamo našo bedo in res postanemo član človeške družbe. V nobeni hiši in viničarski bajti naj ne bo, da ne bi bil organiziran in član naše zveze, katera res hoče izvajati pravične zahteve in delavske pravice viničarju in kmetškemu delavcu. — Zdravimo se v novem letu in krepko na plan! Bog živi!

Razmere strežništva v Prisilni delavnici na Poljanskem nasipu. Dolgo smo čakali, upali, opozarjali ali vendar vse naše prizadevanje, da bi uredili razmere je bilo zaman. Ker se zdravstveni odsek na naše zahteve ne zgane, naj pojasnimo naše razmere javnosti in naj potem ona presodi ali je to, umestno ali ne. Strežniško osebje živi danes v razmerah ki so slabše kot jetniške. Prost je samo vsak drugi večer in sicer polovico strežništva in to od 7 do 9 ure zvečer, dalje vsak deveti dan, mora pa noč pred prostim dnevom prestat v službi. Kar se pa tiče službe traja ista od 6 ure zjutraj do 7 ure zvečer pri pičli hrani in majhnem zaslužku. Za nameček za trpljenje in zvesto opravljanje službe pa pride zmerjanje

Ko je pustil za seboj Graton - pier, je krenil »Prince of Galle« proti ozkemu prehodu med obema rtoma South in North - Queensferryja, za katerima tvori Forth nekako jezero, po katerem morejo pluti ladje z več sto tonami. V ozadiju obzorja so se videli skozi meglo snežni vrhovi pogorja Granpian.

Kmalu je parnik pustil za seboj vas Aberdom, kakor tudi razvaline samostana iz 12. stoletja, nato ostanke dvorca Barnbogle na vrhu otoka Colm, za tem pa Donibrisle, kjer je bil umorjen zet regenta Murraya, ter otok Garvin. Plul je skozi ožino pri Queensferryu, pustil za seboj na levi dvorec Rosyth, v katerem je nekoč imela svoj sedež stranka veje Stuartovcev, kateri se je pridružila mati Cromwella, plul nadalje mimo Blackness-Castla, ki je na podlagi nekega člena ustave še vedno utrjen, dotaknil se nato pomolov male luke Charlestona, odkoder se izvaža apnenec iz kamnoloma lorda Elgina. Končno je naznanil zvonec »Princa of Galle« postajo Crombie - point.

Vreme je bilo zelo grdo. Dež, ki ga je šibal jak veter, se je razblinil v mokre, sempatja podeče se oblake.

James Starr se je nekoliko vznemiril. Ali ga bo čakal sin Simona Forda, kakor je obljubil? Vselej skušnje je vedel, da se rudarji navajeni na enakomerni mir v globokih premogovnih jamah, manj radi izpostavljajo vremenskim neprilikam, kakor pa zunanji delavci in kmetje. Od Callandra do rudnika Dochart in rova Jarow so bile dobre štiri milje. Morebiti je sin starega nadrudarja ostal radi slabega vremena doma ali pa se je zakasnil. Poleg tega mu je prišlo tudi na misel, da je drugo pismo preklelo prvo povabilo, kar ga je še bolj vznemirjalo.

(Dalje prihodnjič.)

z raznimi priimki od strani primarija. Da bo slika popolna, še nekaj: prigodili so se že slučajji, da se je kaznovalo strežniško osebje z denarno globo od 20 do 30 K zato ker se je eden ali drugi vdeležil službe božje v nedeljo in sicer v svojem prostem času. Vsled tega je treba, da zdravstveni odsek napravi red in sicer tako, da bo strežništvo v zavodu živelo človeka vredno življenje in svobodno. Vsak strežnik ima pravico do svojega prostega časa in, da s tem prostim časom razpolaga kakor sam hoče. Vsak naj pomisli, kaj se pravi leto in dan biti v zavodu med bolniki in požirati vzduh in ne imeti toliko prostega časa odnoso svobodnega razmaha, da bi se lahko navžil svežega zraka, šel na izprehod ali kaj podobnega. Trpljenja je dosti radi slabe plače, zakaj še s takimi sredstvi tlačiti že itak kruti položaj strežništva. Apeliramo na P. n. zdravstveni odsek, da razmere uredi.

Zabukovica. Strokovna zveza Rudarjev! Skupina v Zabukovci opominja vse člane, da bi se vsi točno držali sklepa občnega zbora z dne 1. jan. 1923 in sicer: da vsak redno plača svoj list »Pravica«, vsaj za en mesec vnaprej! Lahko si ga naroči po več članov skupaj! Vsak član naj bo naročnik lista!

Drobiž.

Pariška prorokovanja za 1. 1923. Pariz ima vedno svoje vedeževalke. Mesto pokojne madame de Thebe prorokuje sedaj madame Urbe d' Arville, in sicer iz zvezd. O usodi tek. 1. 1923. ve gospa d' Arville povedati dokaj dobre stvari. Opozarja, da nam sije sedaj Marsovo ozvezdje v istem trobarvnem blesku kakor 1. 1918., ko je bila izvojevana zmaga v svetovni vojni. A Francijo bodo razdvajali politični spori; velik državnik bo uporabil vse svoje moči, da ohrani mir, toda umakniti se bo moral, predno bo dosegel svoj cilj. Dogajale se bodo spletke in zmede in samo delavski stan bo ostal miren in bo nadaljeval svoje delo. Samo njemu se bo zahvaliti, ako ne pride do revolucije. Tudi dve drugi državi bosta imeli velike notranje težave in se mir ne bo dal ohraniti brez prelijanja krvi. Sploh bo pa trajalo še dve leti, predno se

v Evropo povrne mir. Potem napoveduje vedeževalka smrt velikega inozemskega politika in pravi, da bo treba varnostnih ukrepov proti zločinskim nakanam tistih, ki bodo skušali povzročiti spore; dva politika bosta med razpravo ranjena. Konec sveta je pa še daleč, pravi gospa d' Arville in letošnje leto ne bo niti nobenega potresa — vsekakor samo na Francoskem. Še pred septembrom 1923 bo Francija podpisala zvezo z dvema velesilama. Končno potolaži vedeževalka svoje Francoze tudi glede bogastva in pravi, da bo francosko bogastvo kljub vsem razdejanjem napregledno naraslo. — Žena je očitno velika patriotinja.

Samoobramba rdečelascev. V Hermonu, Massachusetts, se je ustanovila Liga rdečelascev. Predsednik lige Stewart Farmer je izdal plameneč oklic proti predsodkom, ki so vgnazeni med ljudstvom nasproti rdečelascem. Proti tem predsodkom uvede liga energično propagando in opozori svet, da ni bila rdečelasa samo grška lepa Helena, ampak mnogo najlepših in največjih ljudi vseh časov.

Med kralji. Med listinami odstavljenega grškega kralja Konstantina so našli nepobitne dokaze, da je med svetovno vojno prejemal velike vsote denarja od nemškega cesarja Viljema II. — Za denar se pač vse dobi — celo kralje.

Inserirajte v „PRAVICO“!

Kavarna „Central“ LJUBLJANA, Sv. Petra nasip, poleg zmajevega mostu
se priporoča cenjenemu občinstvu za mnogobrojen obisk.
Štefan Mikolič, kavarnar.

Prometni zavod za premog d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava

**prima čehoslovaški in angleški koks za livarne
in domačo uporabo ter kovaški in črni premog**

Naslov: — Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15

Naročajte

„SOCIALNO MISEL“

mesečnik za vse panoge socialnega in kulturnega življenja.

Urejujejo:

dr. A. Gosar, Fr. Terseglav in dr. Engelbert Besednjak.

Naročnina za 1. 1923 znaša: za Jugoslavijo 40 D., za inozemstvo 50 D., posamezna šte. stane 5 D.

Dobl se še tudi celoten 1. letnik za ceno 30 D.

Naroča se pri upravi „Socialne Misli“, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna, kolportajni oddelk, Poljanski nasip 2.

SVINJSKE KOŽE! - SVINJSKE KOŽE!

TOVARNA USNJA „INDUS“ d. d.

kupuje po najvišjih cenah

Ia, to so na čisto izdelane svinjske kože brez lukenj in zarezkov po	35 kron kilo
Ila, to so zrezane in slabo izdelane svinjske kože po	18 kron kilo
Od hrvaških in ogrskih prašičev po	12 kron kilo

Kože prevzemamo v znanem skladišču

KARL POLLAK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 23

Najboljše in najtrpežnejše blago kupite pri

OBLAČILNICI ZA SLOVENIJO R. Z. Z O. Z. V LJUBLJANI

Oglejte si njene zaloge!

PRODAJALNE NA DROBNO

so v Stritarjevi ul. št. 5 in v hiši „Gospodarske Zveze“ na Dunajski cesti.

GLAVNO SKLADIŠČE

je v Ljubljani v „Kresljih“, Lingarjeva ulica šte. 1, I. nadstr.

Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Zadružno podjetje!

: Svoji k svojimi !

I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani

ima bogato izbero manufakture, češke lončene posode, klobuke, vsakovrstno špecerijsko blago, v zadružni kleti na Kongresnem trgu šte. 2 dobro vino po nizki ceni.

Hranilne vloge članov obrestuje po 5%. Člani dobe 3% blagovni popust.

Pristopnina 10 kron, delež 100 kron.

Prijave sprejema pisarna na Kongresnem trgu št. 2 in vse zadružne prodajalne.

V Vašem interesu je, da postanete član, članica naše zadrage!